

Lagrådsremiss

Elektronisk underrättelse i vissa ärenden om utgivningsbevis

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 15 februari 2007

Nyamko Sabuni

Kristina Svahn Starrsjö
(Justitiedepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

Ett utgivningsbevis för en periodisk skrift förfaller tio år efter utfärdandet om inte ägaren ansöker om förnyelse. Patent- och registreringsverket skall i god tid före tioårsperiodens utgång underrätta skriftens ägare om detta. Om Patent- och registreringsverket beslutar att utgivningsbeviset skall anses förfallet skall beslutet sändas till skriftens ägare.

I lagrådsremissen föreslås att Patent- och registreringsverket, förutom att med brev sända ut påminnelser om att utgivningsbevis kan komma att förfalla, skall kungöra påminnelserna elektroniskt. Motsvarande föreslås gälla för underrättelse av beslut om att utgivningsbevisen skall anses vara förfallna. Det skall vara tillräckligt att Patent- och registreringsverket i dessa avseenden vänder sig till skriftens senast kända ägare.

Om det av särskilda skäl kan antas att den senast kända ägaren inte kan nås av ett beslut om att beviset anses ha förfallit skall det vara tillräckligt att underrättelse om beslutet sker genom elektronisk kungörelse.

Vidare föreslås en reglering av Patent- och registreringsverkets möjlighet att avvisa en anmälan om utgivare eller ställföreträdande utgivare för en periodisk skrift om ägaren trots föreläggande om komplettering inte avhjälper bristerna så att formkraven i tryckfrihetsförordningen uppfylls.

Slutligen föreslås ett förtydligande av bemyndigandet till regeringen att meddela föreskrifter om avgifter i ärenden som rör utgivningsbevis.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2007.

Innehållsförteckning

1	Beslut.....	3
2	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden	4
3	Ärendet och dess beredning.....	6
4	Patent- och registreringsverkets påminnelser om att utgivningsbevis kan komma att förfalla.....	6
5	Patent- och registreringsverkets beslut om att ett utgivningsbevis har förfallit.....	9
6	Avvisning och bemyndigande	11
7	Ikraftträdande m.m.	13
8	Författningskommentar	13
8.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden.....	13
	Patent- och registreringsverkets författningsförslag.....	15
	Remissinstanser	17

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden¹

dels att 2 kap. 3, 3 a och 4 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 2 kap. 3 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Om en ansökan om utgivningsbevis inte uppfyller vad som är föreskrivet om sådana ansökningar, skall sökanden föreläggas att inom viss tid avhjälpa bristen. Gör sökanden inte det, får ansökningen avvisas.

Föreslagen lydelse

2 kap.

3§

Om en ansökan om utgivningsbevis eller en anmälan om utgivare eller ställföreträdande utgivare inte uppfyller föreskrivna krav, skall den som har gjort ansökan eller anmälan föreläggas att inom viss tid avhjälpa bristen. Avhjälps inte bristen, får ansökningen eller anmälan avvisas.

3 a §

I god tid innan ett utgivningsbevis förfaller enligt 5 kap. 5 § fjärde stycket tryckfrihetsförordningen skall Patent- och registreringsverket till ägaren av den periodiska skriften sända en påminnelse om att bevisets giltighet är begränsad till tio år och att beviset förfaller, om en ansökan om förnyelse av beviset inte har kommit in till myndigheten före tioårsperiodens utgång.

I god tid innan ett utgivningsbevis förfaller enligt 5 kap. 5 § fjärde stycket tryckfrihetsförordningen skall Patent- och registreringsverket *dels till den senast kända ägaren* av den periodiska skriften sända en påminnelse om att bevisets giltighet är begränsad till tio år och att beviset förfaller, om en ansökan om förnyelse av beviset inte har kommit in till myndigheten före tioårsperiodens utgång, *dels kungöra påminnelsen elektroniskt.*

Av kungörelsen skall framgå namn och adress för den senast kända ägaren, utgivningsbevisets nummer samt den titel som

¹ Lagen omtryckt 2002:911.

utgivningsbeviset avser.

3 b §

Ett beslut enligt 5 kap. 5 § fjärde stycket tryckfrihetsförordningen om att ett utgivningsbevis skall anses förfallet skall dels sändas till den senast kända ägaren av skriften, dels kungöras elektroniskt.

Om det av särskilda skäl kan antas att den senast kända ägaren inte kan nås av en försändelse är det tillräckligt att beslutet kungörs elektroniskt.

4 §

Regeringen får meddela föreskrifter om *ansökningsavgifter* i ärenden om *utgivningsbevis* och om avgifter för utdrag ur register över periodiska skrifter.

Regeringen får meddela föreskrifter om *avgifter för ansökningar och anmälningar* i ärenden *enligt 5 kap. tryckfrihetsförordningen* och om avgifter för utdrag ur register över periodiska skrifter.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2007.

3 Ärendet och dess beredning

Patent- och registreringsverket har den 28 oktober 2004 till Justitiedepartementet gett in promemorian Förslag till ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden.

Patent- och registreringsverket föreslår i promemorian vissa ändringar i 2 kap. 3, 3 a och 4 §§ lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden (tillämpningslagen).

Enligt 2 kap. 3 a § tillämpningslagen skall Patent- och registreringsverket i god tid innan ett utgivningsbevis för periodisk skrift förfaller enligt 5 kap. 5 § fjärde stycket tryckfrihetsförordningen (TF) sända ut en påminnelse om detta till skriftens ägare. I promemorian föreslår Patent- och registreringsverket att verket, utöver att sända ut individuella påminnelser med brev, skall kungöra påminnelserna elektroniskt. Samma förfarande skall enligt förslaget gälla för underrättelse av beslut om att ett utgivningsbevis skall anses förfallet. Underrättelser om beslut skall enligt förslaget dock inte behöva skickas ut med brev i de fall en postbefordrad påminnelse enligt 2 kap. 3 a § tillämpningslagen tidigare kommit i retur med uppgift om att adressaten är okänd på uppgiven adress. Patent- och registreringsverket föreslår också att verket i nu aktuella fall skall rikta sig mot den periodiska skriftens registrerade ägare. Vidare föreslås vissa ändringar i 2 kap. 3 och 4 §§ tillämpningslagen som syftar till att förtydliga bestämmelsernas tillämpningsområde.

Patent- och registreringsverkets författningsförslag finns i *bilaga 1*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 2*. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Justitiedepartementet (dnr Ju2004/9715).

4 Patent- och registreringsverkets påminnelser om att utgivningsbevis kan komma att förfalla

Regeringens förslag: Patent- och registreringsverket skall, förutom att sända ut påminnelser med brev, kungöra påminnelserna elektroniskt. Påminnelserna skall riktas mot den periodiska skriftens senast kända ägare.

Patent- och registreringsverkets förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Patent- och registreringsverket har dock föreslagit att påminnelserna skall riktas till den periodiska skriftens registrerade ägare.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. *Länsrätten i Stockholm* har efterfrågat en

analys av om och i så fall hur ett elektroniskt kungörelseförfarande uppfyller personuppgiftslagens regler. *Patentbesvärsträtten* har förordat att påminneförfarandet skall utföras som en ren serviceåtgärd och alltså inte behöver vara författningsreglerat.

Skälen för regeringens förslag: För att en periodisk skrift skall få ges ut krävs enligt 5 kap. 5 § första stycket TF att ett utgivningsbevis för skriften har utfärdats. Av 2 kap. 2 § tillämpningslagen följer att beviset utfärdas av Patent- och registreringsverket. I ansökan, som skall göras av skriftens ägare, skall bl.a. skriftens titel anges. Är denna så lik titeln på en annan skrift som redan har beviljats utgivningsbevis att förväxling lätt kan ske skall ansökan avslås. Om ägaren ger ut den periodiska skriften utan att det finns något utgivningsbevis gör han eller hon sig skyldig till en straffbar ordningsförseelse. Påföljden är normalt böter men om omständigheterna är synnerligen försvårade finns möjlighet att döma till fängelse i högst ett år (5 kap. 12 § TF).

Det har uppmärksammats, bl.a. genom en inspektion som Justitiekanslern gjorde hos Patent- och registreringsverket i början år 1990, att ett stort antal registrerade titlar är inaktuella, dvs. avser skrifter som inte längre ges ut. Med anledning härav infördes den 1 januari 1999 en bestämmelse i 5 kap. 5 § fjärde stycket TF enligt vilken ett beviljat utgivningsbevis gäller för en period av tio år från utfärdandet. Tidigare gällde ett beviljat utgivningsbevis till dess det återkallades, t.ex. på grund av att den periodiska skriften inte gavs ut med en viss minsta frekvens.

Ett utgivningsbevis förfaller alltså tio år efter utfärdandet om inte ägaren ansöker om förlängning. Innan två år har förflutit efter att ett utgivningsbevis förfallit eller återkallats får inte ett nytt utgivningsbevis utfärdas för en annan skrift med förväxlingsbar titel om inte den första skriftens ägare medger det (5 kap. 7 § TF). Inom tvåårsperioden har den tidigare innehavaren av utgivningsbeviset sålunda möjlighet att på nytt ansöka om utgivningsbevis för en periodisk skrift med samma titel.

Som skäl för att begränsa utgivningsbevisens giltighetstid till tio år angavs att det fanns ett stort antal utgivningsbevis för skrifter som inte längre gavs ut och att dessa genom det starka titelskyddet hindrade eller i vart fall försenade möjligheten att utnyttja tryck- och yttrandefriheten i periodiska skrifter (prop. 1997/98:43 s.140, bet. 1997/98:KU19).

Genom en övergångsbestämmelse gäller den införda tidsbegränsningen också för bevis som har utfärdats före ikraftträdandet av ändringen i 5 kap. 5 § fjärde stycket TF. Tioårsperioden för dessa äldre bevis räknas från lagens ikraftträdande, dvs. den 1 januari 1999.

Enligt 2 kap. 3 a § tillämpningslagen skall Patent- och registreringsverket i god tid före tioårsperiodens utgång underrätta skriftens ägare om att beviset kommer att förfalla om inte innehavaren inom tioårsperioden ansöker om förnyelse. I förarbetena uttalas att en sådan påminnelse inte behöver delges ägaren och att påminnelsen lämpligen kan skickas ungefär ett år innan giltighetsperioden upphör (prop. 1997/98:43 s. 169).

Till följd av tioårsbegränsningen kommer utgivningsbevis alltså att förfalla första gången den 1 januari 2009. Dessförinnan, vid årsskiftet 2007/08, skall Patent- och registreringsverket skicka ut påminnelser enligt 2 kap. 3 a § tillämpningslagen. Ett mycket stort antal bevis

kommer att vara aktuella för påminnelser. Patent- och registreringsverket har uppskattat antalet till 17 000 stycken.

Som påpekats i förarbetena till ändringen i tryckfrihetsförordningen är de uppgifter om ägare som finns hos Patent- och registreringsverket ofta inaktuella (prop. 1997/98:43 s. 139). Det finns inte någon skyldighet för en ägare till en periodisk skrift att anmäla ändrade ägarförhållanden eller att hålla sina adressuppgifter aktuella.

Patent- och registreringsverket kan och bör givetvis använda sig av de informationskällor som finns för att få fram en aktuell adress till den som i registret är antecknad som ägare. Aktuella adresser kan t.ex. sökas med hjälp av webbplatser som www.eniro.se eller www.hitta.se. Eftersom ett personbevis skall bifogas en ansökan om utgivningsbevis går det dessutom att med ledning av uppgifterna i det efterforska aktuell folkbokföringsadress i Statens person- och adressregister (SPAR) och Skatteverkets betaltjänst "NAVET". Sådana ansträngningar är särskilt viktiga mot bakgrund av det straffansvar som gäller för utgivning av periodiska skrifter utan utgivningsbevis. Patent- och registreringsverket har uppgett att detta arbete redan har påbörjats.

Patentbesvärsträtten har förordat att påminneförfarandet skall utföras som en ren serviceåtgärd från Patent- och registreringsverkets sida och att en författningsreglering därför inte behövs. Regeringen anser att påminnelserna är en viktig del i att öka möjligheterna för ägaren av en periodisk skrift att kunna tillvarata de rättigheter som följer av grundlagsregleringen av periodiska skrifter. Regeringens bedömning är därför att påminneförfarandet även fortsättningsvis bör vara författningsreglerat.

Patent- och registreringsverket har föreslagit att skyldigheten att påminna skall avse den person som senast antecknats som ägare i registret för periodiska skrifter. Enligt regeringens bedömning innebär förslaget dock en alltför stor begränsning av Patent- och registreringsverkets skyldighet att försöka nå innehavaren av utgivningsbeviset. Påminneförfarandet inleds naturligen med att verket sänder en påminnelse till den registrerade ägaren. Om det i samband därmed inte framkommer några uppgifter som talar för att den registrerade ägaren inte längre är innehavare av utgivningsbeviset kan Patent- och registreringsverket normalt nöja sig med detta. Det kan emellertid hända att verket i samband med påminneförfarandet får fram nya uppgifter, t.ex. genom att den registrerade ägaren lämnar upplysningar som visar att ett ägarbyte har skett. Om det framgår till vem utgivningsbeviset övergått måste Patent- och registreringsverket försöka att få fram en adress till den nya ägaren och skicka en påminnelse till denne. När uppgifter om ägarbyte lämnas torde det många gånger – särskilt om ägarbytet ligger långt tillbaka i tiden – vara oklart om ytterligare ägarbyten skett. Patent- och registreringsverket bör dock inte vara skyldig att utreda sådana oklarheter. Enligt regeringens uppfattning bör skyldigheten att påminna således avse den senast kända ägaren.

Det kommer i många fall, trots Patent- och registreringsverkets ansträngningar, inte vara möjligt att nå ägaren med en påminnelse per brev. För att öka möjligheterna för den som innehar beviset att utnyttja sin rätt till förlängning bör Patent- och registreringsverket därför,

förutom att sända ut påminnelser med brev, också kungöra dessa elektroniskt.

Med anledning av att *Länsrätten i Stockholms län* har efterfrågat en analys av hur ett elektroniskt kungörande förhåller sig till personuppgiftslagens regler vill regeringen anföra följande.

Enligt 10 § personuppgiftslagen (1998:204) får personuppgifter behandlas bara om den registrerade har lämnat sitt samtycke till behandlingen eller om det är nödvändigt för något av de i bestämmelsen särskilt angivna ändamålen, bl.a. om behandlingen är nödvändig för att den personuppgiftsansvarige skall kunna fullgöra en rättslig skyldighet eller utföra en arbetsuppgift i samband med myndighetsutövning. Patent- och registreringsverkets skyldigheter med avseende på hanteringen av utgivningsbevis vars giltighetstid är på väg att löpa ut och som senare kan komma att förfalla framgår av lag. För att verket skall kunna fullgöra sina arbetsuppgifter före och i anslutning till beslut som rör förfallna utgivningsbevis, dvs. i samband med myndighetsutövning, måste myndigheten behandla personuppgifter om ägarna till periodiska skrifter. Det är något som sker redan enligt nuvarande ordning. Ett elektroniskt kungörande av påminnelser medför inte att behandlingen av dessa personuppgifter kommer i konflikt med personuppgiftslagen. För det fall den elektroniska publiceringen skulle anses utgöra en överföring till en stat som inte ingår i Europeiska unionen eller är ansluten till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har en sådan överföring möjliggjorts genom att verket enligt sin instruktion får överföra personuppgifter till sådana stater.

5 Patent- och registreringsverkets beslut om att ett utgivningsbevis har förfallit

Regeringens förslag: Patent- och registreringsverket skall, förutom att sända beslut om att ett utgivningsbevis skall anses förfallet till den senast kända ägaren med brev, kungöra besluten elektroniskt. Om det av särskilda skäl kan antas att den senast kända ägaren inte nås av beslutet om det sänds med brev är det tillräckligt att beslutet kungörs elektroniskt.

Patent- och registreringsverket förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. *Riksdagens ombudsmän* har tillstyrkt under förutsättning att möjligheten till enbart elektronisk kungörelse tillämpas restriktivt. *Svea hovrätt* och *Länsrätten i Stockholms län* har framhållit verkets skyldighet att genom olika sökvägar få fram en aktuell adress men tillstyrkt elektroniskt kungörande om dessa uppdateringsförsök misslyckas.

Skälen för regeringens förslag: Av 5 kap. 5 § fjärde stycket andra meningen TF följer att Patent- och registreringsverket skall meddela ett särskilt beslut om att ett utgivningsbevis vid utgången av tioårsperioden

skall anses förfallet. Bestämmelsen infördes bland annat för att underlätta för innehavaren av utgivningsbeviset att utnyttja möjligheten att under en tvåårsperiod på nytt ansöka om ett utgivningsbevis för en skrift med samma titel. Som tidigare har nämnts får det under två år efter det att ett utgivningsbevis har förfallit nämligen inte utfärdas något utgivningsbevis för en annan skrift vars titel företer sådan likhet med den första skriftens titel att förväxling lätt kan ske. Undantag kan ske med medgivande från den första skriftens ägare. Under dessa två år finns det alltså en möjlighet för skriftens ägare att på nytt ansöka om utgivningsbevis för skriften utan att den använda titeln blir upptagen av en annan periodisk skrift (5 kap. 7 § TF).

Ett beslut om att ett utgivningsbevis skall anses förfallet får överklagas inom två månader från beslutet (2 kap. 5 § tillämpningslagen). Det finns ingen särskild bestämmelse i tryckfrihetsförordningen eller tillämpningslagen om på vilket sätt underrättelse om ett sådant beslut skall ske.

I 21 § första stycket förvaltningslagen (1986:223) föreskrivs att en part skall underrättas om innehållet i det beslut varigenom myndigheten avgör ärendet. I tredje stycket i samma paragraf anges att myndigheten bestämmer om underrättelsen skall ske muntligt, genom vanligt brev, genom delgivning eller på något annat sätt.

Utgångspunkten måste vara att ett beslut om att ett utgivningsbevis skall anses förfallet alltid skall expedieras individuellt till skriftens senast kända ägare med brev. Som ovan har anförts kan det emellertid antas att många av innehavarna av utgivningsbevis inte kommer att kunna nås av brev som expedieras genom vanlig postbefordran.

Med hänsyn till att ägarbyten eller andra ändrade förhållanden kan ha skett för många år sedan torde Patent- och registreringsverkets möjligheter att utreda ägar- och adressförhållandena vara små. Det gäller särskilt för utgivningsbevis som har utfärdats före den 1 januari 1999. Det är bland dessa utgivningsbevis man kan anta att det finns många som i praktiken är övergivna.

För det fall den tidigare påminnelsen inte har returnerats innebär förslaget att det vidtas ytterligare en åtgärd för att nå ägaren vilket ökar dennes möjlighet att få kännedom om beslutet. För det fall den tidigare påminnelsen har returnerats bör det införas en möjlighet för Patent- och registreringsverket att endast kungöra beslutet elektroniskt. *Riksdagens ombudsmän (JO)* har anfört att enbart elektroniskt kungörande bör tillämpas restriktivt. Om möjligheten att underlåta att underrätta ägaren individuellt med brev reserveras för de fall Patent- och registreringsverkets ansträngningar inte har resulterat i några aktuella uppgifter anser regeringen att innehavarnas rättssäkerhetskrav på ett tillräckligt sätt garanteras genom att besluten enbart kungörs elektroniskt.

Svea hovrätt och *Tryck- och yttrandefrihetsberedningen* har anfört att det bör övervägas att införa en skyldighet för ägare till periodiska skrifter att anmäla ändrade förhållanden. Patent- och registreringsverket har i en kommentar till remissynpunkterna uttalat att det endast ser fördelar med en sådan ordning.

För innehavare av utgivningsbevis för en databas gäller enligt 1 kap. 9 § andra stycket yttrandefrihetsgrundlagen en skyldighet att hålla uppgifter om bl.a. ägaren uppdaterade (3 kap. 22 § tillämpningslagen jämförd med 3 kap. 19 § andra stycket samma lag). Skyldigheten är

straffsanktionerad enligt 3 kap. 25 § första stycket tillämpningslagen. Skälet till innehavarens skyldighet att anmäla ändrade förhållanden är att det skall kunna avgöras om det inte längre finns förutsättningar för ett utgivningsbevis.

Motsvarande skyldighet för en ägare till en periodisk skrift att anmäla ändrade förhållanden t.ex. ägarbyte eller adressändring saknas. Samma skäl som anfördes för att införa anmälningsskyldigheten för innehavare av databaser gör sig i princip gällande också för innehavare av utgivningsbevis för periodiska skrifter.

Regeringen anser att det i och för sig skulle finnas fördelar med en anmälningsskyldighet bl.a. på grund av de nu aktuella svårigheterna att nå ägarna med påminnelser och beslut men också för att Patent- och registreringsverket skulle kunna kontrollera att det inte finns skäl för återkallelse. Det finns emellertid i tryckfrihetsförordningen inte något motsvarande stöd som i 1 kap. 9 § fjärde stycket yttrandefrihetsgrundlagen för att i lag införa en sådan skyldighet. Införandet av en anmälningsskyldighet skulle alltså kräva en grundlagsändring och är därför något som inte kan behandlas inom ramen för det nu aktuella lagstiftningsärendet.

6 Avvisning och bemyndigande

Regeringens förslag: Det införs en reglering av Patent- och registreringsverkets möjlighet att avvisa en anmälan om utgivare eller ställföreträdande utgivare för en periodisk skrift om ägaren trots föreläggande om komplettering inte avhjälper bristerna så att formkraven i tryckfrihetsförordningen uppfylls.

Ett förtydligande görs också av bemyndigandet till regeringen att meddela föreskrifter om avgifter i ärenden som rör utgivningsbevis.

Patent- och registreringsverkets förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har tillstyrkt förslagen eller lämnat dem utan erinran. *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* har erinrat om att förvaltningslagen erbjuder möjligheter till avvisning av ett initiativ om myndigheten vidtagit rimliga försök att bistå sökanden.

Skälen för regeringens förslag: I tryckfrihetsförordningen används varierande terminologi i fråga om att initiera ärenden som rör utgivningsbevis för periodiska skrifter. En *anmälan* skall göras om att en utgivare eller ställföreträdare för utgivaren har förordnats (5 kap. 4, 8 och 9 §§ TF). En *ansökan* skall göras om utgivningsbevis och om förnyelse av utgivningsbevis (5 kap. 5 § första och femte stycket TF).

Enligt 2 kap. 3 § tillämpningslagen skall Patent- och registreringsverket förelägga en sökande att avhjälpa brister i en ansökan om utgivningsbevis. Om rättelse inte sker får ansökan avvisas.

I 5 kap. 5 § TF anges att ett utgivningsbevis inte får utfärdas innan det har gjorts en anmälan om utgivare. Om någon anmälan inte görs kan ansökan om utgivningsbevis lämnas utan bifall.

En anmälan om utgivare skall enligt 5 kap. 4 § TF innehålla uppgift om utgivarens namn och hemvist. Till anmälan skall fogas ett bevis om att utgivaren uppfyller föreskrivna behörighetsvillkor och en förklaring av utgivaren att han eller hon har åtagit sig uppdraget.

En anmälan om utgivare kan aktualiseras i två situationer. För det första är som framgått en anmälan om utgivare en förutsättning för att ett utgivningsbevis skall beviljas. Anmälan är i ett sådant fall närmast att se som en del av ansökningsförfarandet. För det andra aktualiseras en anmälan om utgivare i samband med att det sker ett byte av utgivare. En sådan anmälan initierar ett ärende som Patent- och registreringsverket måste ta ställning till.

I 2 kap. 3 § tillämpningslagen föreskrivs alltså en möjlighet för Patent- och registreringsverket att avvisa en ansökan om utgivningsbevis om ägaren trots föreläggande om komplettering inte avhjälper bristerna i ansökan. I tillämpningslagen finns det däremot inte någon särskild bestämmelse som ger Patent- och registreringsverket någon motsvarande möjlighet att avvisa ett ärende som initierats som en anmälan om byte av utgivare.

Som *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* har anfört finns det i och för sig redan möjligheter för Patent- och registreringsverket att avvisa en bristfällig anmälan om utgivare som trots förelägganden inte kompletteras genom att tillämpa allmänna förvaltningsrättsliga regler. Regeringen har emellertid förståelse för Patent- och registreringsverkets uppfattning att det är svårt att se några sakliga skäl till att det i ansökningsfallet finns en särreglering i tillämpningslagen för hur myndigheten skall hantera en bristfällig ansökan medan verket beträffande anmälningar om byte av utgivare skall tillämpa allmänna förvaltningsrättsliga bestämmelser. Regeringen anser därför att det som Patent- och registreringsverket har föreslagit bör införas en uttrycklig bestämmelse i tillämpningslagen om att en anmälan om utgivare eller ställföreträdande utgivare som innehåller brister som inte avhjälpas får avvisas.

En annan fråga som väckts av Patent- och registreringsverket med anledning av den varierade terminologin i tryckfrihetsförordningen är utformningen av det avgiftsbemyndigande som finns i 2 kap. 4 § tillämpningslagen. Där bemyndigas regeringen att meddela föreskrifter om ”ansökningsavgifter i ärenden om utgivningsbevis och om avgifter för utdrag ur register över periodiska skrifter”. Det finns i det här sammanhanget skäl att förtydliga bestämmelsen så att det klart framgår att avgiftsbemyndigandet omfattar även avgifter för anmälningar i ärenden enligt 5 kap. tryckfrihetsförordningen.

7 Ikraftträdande m.m.

Regeringens förslag: Ändringarna i tillämpningslagen skall träda i kraft den 1 juli 2007.

Regeringens bedömning: Den föreslagna ändringen medför minskade kostnader för Patent- och registreringsverket.

Patent- och registreringsverkets förslag och bedömning: Överensstämmer med regeringens förslag och bedömning.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har haft några synpunkter på tidpunkten för ikraftträdandet eller bedömningen av förslagets kostnadseffekter.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Möjligheterna till elektroniskt kungörande bör träda i kraft i god tid innan påminnelseförfarandet i 2 kap. 3 § tillämpningslagen första gången skall tillämpas, lämpligen den 1 juli 2007. Med hänsyn till att påminnelseförfarandet kommer att tillämpas för första gången vid årsskiftet 2007/08 och att utgivningsbevis kommer att förfalla för första gången år 2009 behövs inga övergångsbestämmelser. Möjligheterna till elektroniskt kungörande innebär ökad effektivitet och minskade kostnader för Patent- och registreringsverket.

8 Författningskommentar

8.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden

2 kap. 3 §

Förslaget innebär att det av bestämmelsen framgår att Patent- och registreringsverket får avvisa en bristfällig anmälan om utgivare eller ställföreträdande utgivare om bristerna, trots föreläggande, inte avhjälpes.

2 kap. 3 a §

Den föreslagna ändringen innebär att Patent- och registreringsverket, förutom att sända ut påminnelser enligt 5 kap. 5 § fjärde stycket TF med brev, skall kungöra dessa elektroniskt.

Skyldigheten att påminna skall avse den senast kända ägaren. Det är naturligt att verket börjar med att skicka en påminnelse till den registrerade ägaren. Om det därefter inte framkommer några uppgifter som talar för att den registrerade ägaren inte längre är innehavare av utgivningsbeviset kan Patent- och registreringsverket normalt nöja sig med detta. Det kan emellertid hända att verket i samband med

påminnelseförfarandet får fram nya uppgifter, t.ex. genom att den registrerade ägaren lämnar upplysningar som visar att ett ägarbyte har skett. Om det framgår till vem utgivningsbeviset övergått måste Patent- och registreringsverket försöka att få fram en adress till den nya ägaren och skicka en påminnelse till denne. När uppgifter om ägarbyte lämnas torde det många gånger – särskilt om ägarbytet ligger långt tillbaka i tiden – vara oklart om ytterligare ägarebyten skett. Patent- och registreringsverket är dock inte skyldig att utreda sådana oklarheter.

2 kap. 3 b §

Paragrafen är ny. Enligt *första stycket* skall Patent- och registreringsverket som huvudregel underrätta en innehavare av ett utgivningsbevis om att beviset har förfallit dels genom att sända ett brev, dels genom elektronisk kungörelse, dvs. på samma sätt som påminnelser enligt 2 kap. 3 a §. Förslaget om elektroniskt kungörande innebär att det, förutom att ett brev sänds, vidtas ytterligare en åtgärd för att nå ägaren.

Enligt *andra stycket* skall det vara tillräckligt med en elektronisk kungörelse om det av särskilda skäl kan antas att den senast kända ägaren inte kan nås av en försändelse. Detta kan t.ex. vara fallet om den tidigare påminnelsen har returnerats och Patent- och registreringsverket inte har fått några uppgifter som kan leda till att ägaren kan nås. Patent- och registreringsverket bör reservera möjligheten att underlåta att underrätta ägaren individuellt med brev till de fall verkets ansträngningar för att få fram aktuella uppgifter om ägaren inte har gett något resultat.

2 kap. 4 §

Den föreslagna ändringen innebär ett förtydligande av bestämmelsen så att det klart framgår att avgiftsbemyndigandet omfattar även avgifter för anmälningar i ärenden enligt 5 kap. tryckfrihetsförordningen.

Patent- och registreringsverkets författningsförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden;

Härmed föreskrivs att 2 kap. 3, 3 a och 4 §§ lagen med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

3§

Om en ansökan om utgivningsbevis inte uppfyller vad som är föreskrivet om sådana ansökningar, skall sökanden föreläggas att inom viss tid avhjälpa bristen. Gör sökanden inte det, får ansökningen avvisas.

Om en ansökan eller anmälan enligt 5 kap. tryckfrihetsförordningen inte uppfyller vad som är föreskrivet därom, skall den som har gjort ansökan eller anmälan föreläggas att inom viss tid avhjälpa bristen. Sker det inte, får ansökningen eller anmälan avvisas.

3 a §²

I god tid innan ett utgivningsbevis förfaller enligt 5 kap. 5 § fjärde stycket tryckfrihetsförordningen skall Patent- och registreringsverket till ägaren av den periodiska skriften sända en påminnelse om att bevisets giltighet är begränsad till tio år och att beviset förfaller, om en ansökan om förnyelse av beviset inte har kommit in till myndigheten före tioårsperiodens utgång.

I god tid innan ett utgivningsbevis förfaller enligt 5 kap. 5 § fjärde stycket tryckfrihetsförordningen skall Patent- och registreringsverket

dels till den som i registret över periodiska skrifter senast antecknas som ägare av skriften sända en påminnelse om att bevisets giltighet är begränsad till tio år och att beviset förfaller, om en ansökan om förnyelse av beviset inte har kommit in till myndigheten före tioårsperiodens utgång,

dels kungöra påminnelsen elektroniskt. Av kungörelsen skall framgå namn och adress för den som senast antecknats som ägare i registret över periodiska skrifter, utgivningsbevisets nummer samt den titel som utgivningsbeviset avser.

² Senaste lydelse 1998:1442.

Ett beslut enligt 5 kap. 5 § fjärde stycket tryckfrihetsförordningen om att ett utgivningsbevis skall anses förfallet skall dels sändas till den i registret över periodiska skrifter senast antecknade ägaren av skriften, dels kungöras elektroniskt.

Om den senast kända ägaren av skriften av särskilda skäl inte kan nås är det för underrättelse av beslutet tillräckligt med en elektronisk kungörelse.

4 §

Regeringen får meddela föreskrifter om *ansökningsavgifter* i ärenden *om utgivningsbevis* och om avgifter för utdrag ur register över periodiska skrifter.

Regeringen får meddela föreskrifter om *avgifter för ansökningar och anmälningar* i ärenden *enligt 5 kap. tryckfrihetsförordningen* och om avgifter för utdrag ur register över periodiska skrifter.

Remissinstanser

Riksdagens ombudsmän, Svea hovrätt, Stockholms tingsrätt, Kammarrätten i Stockholm, Kammarrätten i Göteborg, Justitiekanslern, Stockholms universitet, Juridiska fakulteten, Patentbesvärsrätten, Tryck- och yttrandefrihetsberedningen och Svenska Tidningsutgivareföreningen har yttrat sig över Patent- och registreringsverkets förslag.

Sveriges tidskrifter har erbjudits men avstått från att yttra sig över förslagen.